

**BOL-
BUDIV**

Nieuws

Tijdschrift voor PAB en PGB

België - Belgique
PB
9000 Gent X
4/1032

met
bol-budiv
draait je PAB rond

april | mei | juni 2010

Gratis startersdagen
blz.4

**Schrijver Mustafa Kör
aan het woord**
blz.12-15

Zomerse zitdagen
blz.9

Conferentie in juni

Het Expertisecentrum Onafhankelijk Leven doet onderzoek naar PAB en PGB in Vlaanderen en Europa. In juni 2010 viert het Expertisecentrum zijn tweejarig bestaan met een grote conferentie. Meteen de ideale gelegenheid om de studieresultaten te presenteren. Op 2 juni zijn de binnenlandse gasten uitgenodigd: ook jij bent van harte welkom! Op 3 en 4 juni wonen de internationale gasten de conferentie bij.

Lees meer op bladzijde 11

Voorwoord

Het gonst van de activiteit bij BOL-BUDIV. Er komen coaches bij om nog beter op ondersteuningsvragen van budgethouders in te spelen. We evalueren onze dienstverlening en streven voortdurend naar een beter aanbod voor onze leden om hun opdracht als werkgever te kunnen vervullen en hun leven te kunnen organiseren.

Daarnaast zetten we ons uiteraard ook in om de belangen van (kandidaat-)budgethouders bij de overheid te verdedigen. Hiervoor zochten én vonden we de voorbije weken een tiental personen met een beperking die de taak van PAB-ambassadeur op zich willen nemen. We zullen deze nieuwe gezichten vormen en ondersteunen in hun engagement, want zij zullen op de voorgrond treden voor onze organisatie. BOL-BUDIV zendt zijn zonen en dochters uit! De staf en de bestuurders van BOL-BUDIV nemen ook een fikse

brok belangenverdediging op zich. Het langverwachte Witboek van minister Vandeurzen is namelijk in aantocht. Met dit document wil de minister tot 2020 het beleid voor personen met een beperking vorm geven. Wat zijn aandachtspunten voor ons? In de eerste plaats is het cruciaal dat je,

Voorzitster Viviane Sorée

ongeacht je beperking, kan kiezen voor een Persoonlijke Assistentiebudget (PAB). Bovendien mag iemands beperking niet in de weg staan van de keuzevrijheid om de ondersteuning/assistentie te organiseren. Vraagverduidelijking,

ondersteuning en coaching om je PAB te beheren zijn essentieel en moeten laagdrempelig zijn.

Helaas is het PGB-experiment te beperkt om te leiden tot een doordacht kader om de toekomstige gehandicaptenzorg te organiseren en financieren. Er is nood aan meer ervaringen op grotere schaal.

Ook toegankelijk wonen verdient meer aandacht. Welk nut heeft een individueel budget als je niet beschikt over een toegankelijke woning? En wat met hulpmiddelen en aanpassingen om zelfbepaling mogelijk te maken? Op beleidsniveau moet men eindelijk eens werk maken van een meerjarenplanning en -begroting. Een visie op de toekomst is belangrijk, maar de wijze hoe men te werk gaat is nog belangrijker. BOL-BUDIV zal dit de komende weken actief opvolgen. We houden jullie op de hoogte.

> In dit nummer

BOL-BUDIV draait	3
Nieuws voor kandidaat-budgethouders	4
Tips voor budgethouders	7
PGB-Info	10
Expertisecentrum Onafhankelijk Leven	11
Interview met schrijver Mustafa Kör	12
De gouden raad van...	16
Nieuwjaarsreceptie in beeld	17
Wat na het PGB-experiment?	18
Hallo, helpdesk?	20
Column: het wel en wee van Nadia	21
VFG	22
Prikbord en aankondigingen	23
Contact	24

Colofon

Werkten mee aan dit nummer: Viviane Sorée, Koenraad Depauw, Joba Maréchal, Dominiek Porreye, Nadia Hadad, Koenraad Lecluyse, Nathalie Vandenbroucke, Elke Decruynaere, Maarten Vanderstappen, Jos Huys, Myriam Cannoodt, Gonda Geeroms, Marie-Line Meert, Cor Van Damme, Annelies Vande Vyvere, Sabine Van Doorslaer en Sofie Van Grieken.

Cartoon: Sam Vanderveken
Eindredactie en vormgeving: Eva Menschaert.

Druk: Geers Offset

Copyright: BOL-BUDIV, Gentbrugge. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, hetzij elektronisch, mechanisch, in fotokopie of anderszins, zonder toestemming van BOL-BUDIV. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

Rekeningnummer voor budgethouders:
751-2027048-79. Het lidgeld bedraagt 50 euro per jaar.

Rekeningnummer voor sympathisanten:
523-0408482-90

De redactie mag de ingezonden teksten wijzigen om de leesbaarheid te bevorderen. Reacties die niet overeenstemmen met de visie van BOL-BUDIV worden niet gepubliceerd.

Erna Dekeyser
PAB-coach

Daphné Van Den Broucke
Helpdesk & vorming

Maya Wojcik
Vrijwilligster Expertisecentrum

Gerd Callewaert
PAB-coach

Isabelle Beeckman
Vrijwilligster

Lieven Debels
Boekhouding

BOL-BUDIV draait de lente rond!

STARTERS EN INSCHALINGEN

Vanaf 1 maart mogen 100 nieuwe personen starten met hun Persoonlijke Assistentiebudget (PAB). Voor deze personen organiseren we een gratis startersdag in elke provincie (zie p.4). Ondertussen mogen er ook 760 mensen zich laten inschalen. Ook voor deze personen organiseren we infodagen op maat (zie p. 4).

WELKOM, COLLEGA'S

We heten onze nieuwe medewerkers welkom. **Erna De Keyser** startte in februari als PAB-coach. Zij zal werken vanuit ons contactpunt in Antwerpen. Ook **Gerd Callewaert** vervoegt ons team als PAB-coach in West-Vlaanderen. Aan de helpdesk vervangt **Daphné Van Den Broucke** onze collega **Naomi Apers**, die bevallen is van een schattig dochtertje, **Suzanna!** **Isabelle Beeckman** en **Maja Wojcik** zijn beiden nieuwe vrijwilligsters. We stellen ook graag uitdrukkelijk **Aicha El Bachiri** en **Lieven Debels** aan je voor: zij wer-

Suzanna

ken al enkele maanden ijverig op de administratie voor BOL-BUDIV!

VLABU-ZIZ

In januari vond een overleg plaats tussen Vlabu-ZIZ en BOL-BUDIV. Vlabu smolt onlangs samen met Zorg Inzicht en heet nu Vlabu-ZIZ. We besloten meer te overleggen om zo beter jullie belangen te verdedigen. We bekijken ook of we enkele projecten - zoals de viering voor tien jaar PAB - samen uitvoeren. Wordt vervolgd!

VERBETERINGEN IN 2010

Ook dit jaar willen we nog beter doen. Zo gaan we onze regionale spreiding uitbreiden door contactpunten op te zetten in elke provincie. We organiseren ook zitdagen en vormingen in elke provincie. Onze medewerkers van de dienstverlening zullen bijkomende opleidingen krijgen. We gaan ook onze kwaliteitscontrole van de coaching en de helpdesk scherper stellen. **Annelies Vande Vyvere** zal Joba Maréchal hiervoor bijstaan. We zetten in op een betere communicatie van

onze activiteiten, campagnes en diensten. Aan onze belangenverdediging werken we uiteraard ook. We leiden hiervoor een tiental personen met een beperking op als PAB-ambassadeur om jullie belangen nog beter te kunnen behartigen bij de overheid.

TERUGBLIK OP 2009

Hoera, ons jaarverslag van 2009 is klaar. BOL-BUDIV groeit, zoals blijkt uit de cijfers: **790 budgethouders** werden bij ons lid in 2009. We vertegenwoordigen ook **1.091 kandidaat-budgethouders**. Opvallend: we plaatsten vorig jaar **1.269 zoekertjes** van persoonlijke assistenten. Onze hulpvaardige collega's van de helpdesk losten zo maar eventjes **3.214 vragen** over het Persoonlijke Assistentiebudget (PAB) en aanverwante zaken op. Ook de coaches waren bijzonder ijverig: in 2009 legden onze coaches **731 huisbezoeken** bij jullie af! Onze website trok gemiddeld **3.200 bezoekers** per maand.

Het volledige jaarverslag kan je lezen op www.bol-budiv.be

STARTERSDAGEN: hoe OPSTARTEN met PERSOONLIJKE ASSISTENTIEBUDGET?

Mag je van het VAPH opstarten met je Persoonlijke Assistentiebudget? Proficiat! Wellicht is het een opluchting na die wachttijd. Maar nu die papieren voor je liggen, weet je niet goed hoe eraan te beginnen? Geen nood! Kom naar onze startersdagen voor nieuwe budgethouders.

Goed begonnen is half gewonnen! We overlopen alle stappen die je moet nemen om te starten. Een startersdag is een grote stap naar een PAB zonder zorgen.

Welke onderwerpen komen aan bod?

- Hoe start ik mijn PAB op?
- Welke contracten zijn er zoal?
- Waar vind ik assistenten?
- Hoe bewijs ik mijn kosten? ...

Er is ook ruime tijd om vragen te stellen.
Op een startersdag helpen onze professionele medewerkers en ervaren budgethouders jou op weg.

Inschrijven of meer info?

Bel 09 324 38 77 of mail helpdesk@bol-budiv.be
Of surf eens naar onze website www.bol-budiv.be.

Waar en wanneer?

Zaterdag 17 april - Oost-Vlaanderen
Zaterdag 24 april - Antwerpen
Zaterdag 8 mei - Limburg
Zaterdag 29 mei - West-Vlaanderen
Zaterdag 12 juni - Vlaams Brabant

Aanvraag Persoonlijke Assistentiebudget:

GRATIS INFODAGEN VOOR INSCHALING

Heb je van het VAPH ook een brief gekregen dat jij je mag laten inschalen? Lees dan aandachtig de onderstaande info. De inschaling is de belangrijkste stap om een Persoonlijke Assistentiebudget aan te vragen. Bereid je hierop goed voor! Om je te helpen organiseert BOL-BUDIV gratis infodagen.

- Een inschaling is een **verslag** van je mogelijkheden en beperkingen. Een multidisciplinair team (MDT) maakt het verslag op. We noemen dat een 'inschaling'.
- Het verslag brengt in kaart **hoeveel uur ondersteuning je nodig hebt**.
- Hoe meer uur ondersteuning = hoe hoger je Persoonlijke assistentiebudget (PAB) zal zijn. **Je inschaling bepaalt dus hoe hoog je Persoonlijke Assistentiebudget zal zijn!** Om je hierop voor te bereiden, organiseren we gratis infodagen over de inschaling.

Meer info

Bel zeker onze helpdesk voor meer informatie.
Of surf naar www.bol-budiv.be
Je kan je ook inschrijven via onze website.

Waar en wanneer?

Zaterdag 17 april - Oost-Vlaanderen
Zaterdag 24 april - Antwerpen
Zaterdag 8 mei - Limburg
Zaterdag 29 mei - West-Vlaanderen
Zaterdag 12 juni - Vlaams Brabant

Werk mee aan boek over 10 jaar PAB

In 2010 blaast het Persoonlijke assistentiebudget tien kaarsjes uit. Tijd voor een feestje, dachten we zo! We verklappen alvast dat we een boek gaan publiceren over het Persoonlijke Assistentiebudget.

In het boek zullen we getuigenissen plaatsen van mensen die een PAB of PGB hebben. Maar ook mensen op de wachtlijst willen we een plaats geven in het boek. Wil jij graag getuigen of ken je mensen die dit willen doen? Stuur een mailtje naar nieuwsbrief@bol-budiv.be met je naam en adresgegevens.

O ja, we zijn ook nog op zoek naar een fotograaf die tegen een vrijwilligersvergoeding portretfoto's kan maken. Stuur je portfolio naar nieuwsbrief@bol-budiv.be

BELLEND VLAK IN GENT - mobiele oprijgoten voor rolstoelen

Gent is een prachtige stad, met al die oude gebouwen. Helaas zijn die historische gebouwen vaak moeilijk toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Een oplossing is 'het bellend vlak', een soort mobiele oprijhelling. "We hebben dat concept enkele jaren geleden bedacht", zegt het bedrijf Metra. "Aan de gevel van ontoegankelijke gebouwen hangen we een bel. Mensen in een rolstoel kunnen op de bel drukken. Daarna weerklinkt in het gebouw een signaal om het hellend vlak uit te klappen. Zo kunnen de rol-

stoelgebruikers makkelijk binnenrijden." Gent hoopt dat de horecazaken allemaal een bellend vlak gaan installeren. Die oprijgootjes komen ten goede van de rolstoelgebruiker, maar ook van de cafés en restaurants die er meer klanten bij krijgen. "Simpel, maar je moet eraan denken", zo zegt een ambtenaar van de stad Gent.

www.bellendvlak.be

In het kort

• DIENSTENCHEQUES

Hou goed de vervaldatum op je dienstencheques in het oog. Na de vervaldatum kan je de dienstencheques namelijk niet meer gebruiken, omruilen of terugbetaald krijgen.

Als persoon met een beperking heb je jaarlijks recht op 2.000 dienstencheques. Bezorg hiervoor elk jaar een attest van het VAPH aan Sodexo. Personen die geen attest hebben, kunnen sinds 1 januari 2010 slechts 500 cheques bestellen. Als jij elk jaar meer dan 500 cheques gebruikt, moet je dus zorgen dat je zo'n attest van het VAPH opstuurt.

• RVA BETAALT 500 EURO PER MAAND VOOR PERSOON MET BEPERKING

De RVA zal vanaf 1 april 500 euro van het loon van werknemers met een beperking betalen, en dit 24 maanden lang. De maatregel moet werkgevers inspireren

sneller een persoon met een handicap aan te werven.

Welke personen komen in aanmerking? Werkloze personen met een beperking die een job zoeken en die:

- een erkenning van het VAPH hebben of kunnen krijgen.
- een inkomensvervangende tegemoetkoming of een integratietegemoetkoming krijgen.
- in PC 327 werken (sociale en beschuttende werkplaatsen) en overstappen naar een reguliere tewerkstelling.
- Werkzoekenden met een arbeidsongeschiktheid van 33 %.

Info: www.milquet.belgium.be

Bel vanaf nu gratis naar Sociale Zekerheid

Sinds 1 maart 2010 kan je gratis bellen naar de directie-generaal Personen met een handicap bij de FOD Sociale Zekerheid. Het groene nummer 0800 987 99 vervangt het oude nummer (02 507 87 99).

Om de soms lange wachttijden aan de telefoon te verzachten en omdat personen met een handicap vaak in een moeilijke financiële situatie zitten, zal de overheidssdienst vanaf nu zelf de kosten van de oproepen dragen.

Personen met een beperking kunnen de overheidssdienst bellen voor vragen over hun rechten, aanvragen, de stand van zaken van hun dossier, brieven die ze kregen,... Ook hulpverleners kunnen er terecht voor informatie.

Het contactcenter is elke werkdag bereikbaar van 8.30 uur tot 16.30 uur. Mailen kan ook: handiN@minsoc.fed.be

Nieuw
0800 987 99

Assistentie.net - Op zoek naar een assistent of een toffe job?

Ben je op zoek naar een assistent? Of wil je werken als persoonlijke assistent, maar heb je geen idee waar je moet solliciteren voor deze leuke baan? Assistentie.net is dé online ontmoetingsplaats voor assistenten en (kandidaat-)budgethouders.

- Je kan op www.assistentie.net zelf een zoekertje of vacature plaatsen. Surf naar de site, klik op 'Ik zoek een assistent' of 'Ik wil werken als assistent' en voer je gegevens in.
- Het zoekertje zetten we de volgende werkdag online, nadat we het hebben nagekeken.
- Via de link 'Vacatures van budgethouders' kun je per provincie zoeken naar personen met een beperking die een assistent willen.
- Via 'Gegevens van assistenten' kun je zoeken naar gemotiveerde assistenten die willen werken in jouw buurt.

Heb je nog vragen of wil je hulp bij je vacature?

Contacteer onze helpdesk: Bel ons of mail helpdesk@bol-budiv.be.

DE BESTE INFO vind je op WWW.BOL-BUDIV.BE

Op zoek naar praktische informatie over assistentie? Surf dan eens naar www.bol-budiv.be.

Op onze site vind je bij 'publicaties' een hele rist informatie. Je vindt er alles over vrijwilligers, inschalingen, herzieningen, modelcontracten, ... en vind je niet direct wat je zoekt, geef ons dan een seintje.

Onze site is de meest volledige site voor informatie over het Persoonlijke Assistentiebudget.

Tips voor budgethouders

MEERKOST BEREKENEN

Heb je het moeilijk om de meerkost voor vervoer uit te rekenen? Dan hebben we goed nieuws. Op onze website kunnen leden een handig **Excel-rekenblad** gebruiken voor deze berekeningen.

www.bol-budiv.be

BELASTINGEN

Vergeet niet om je **dienstencheques** in te brengen in je persoonlijke belastingen. Ook dienstencheques die je kocht met je PAB of PGB, mag je inbrengen.

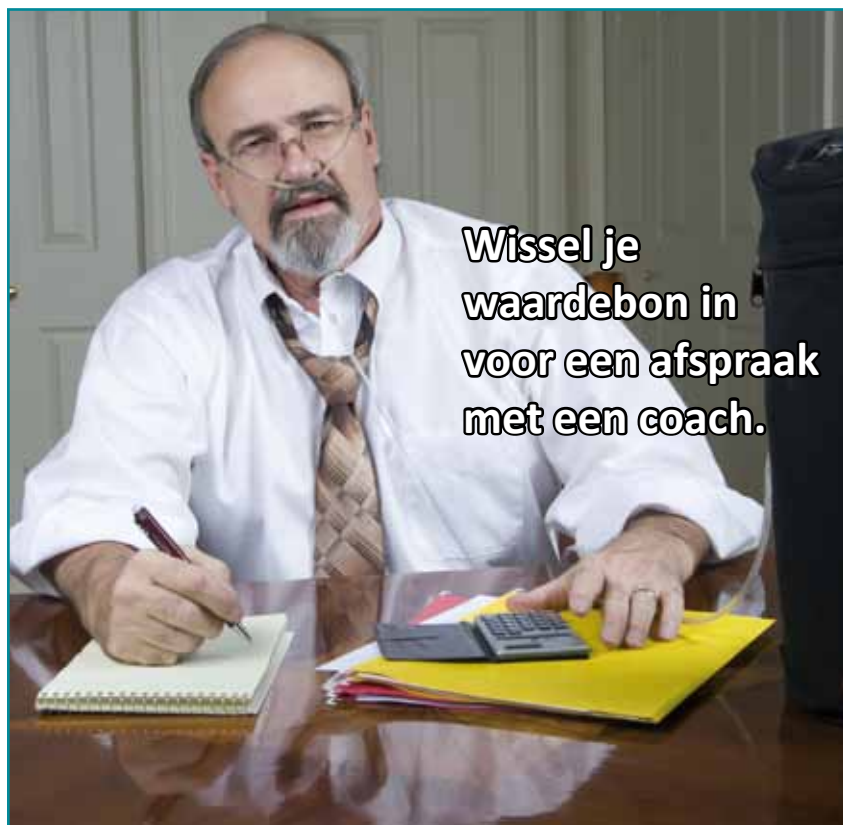
ZIEKENHUISCHOLEN

Assistentie in een ziekenhuis kan niet, maar het kan wel in een ziekenhuisschool. Onderwijs in een ziekenhuisschool of preventorium valt onder type 5 van het buitengewoon onderwijs.

Er zijn zeven ziekenhuisscholen die basisonderwijs geven: drie in universitaire ziekenhuizen (Antwerpen, Gent en Leuven), twee in revalidatieklinieken (Pulderbos en Vlezenbeek) en twee in het preventorium in De Haan. Er zijn vier secundaire ziekenhuisscholen: één in het preventorium in De Haan, drie in universitaire ziekenhuizen (Antwerpen, Gent en Leuven).

De ziekenhuisschool werkt nauw samen met de thuischool, want die blijft verantwoordelijk. Door de ziekenhuisschool wil men de leerachterstand beperken. Elke dag volgen zo'n 370 kinderen les in een ziekenhuisschool.

Als je als externe leerling in je thuischool bent ingeschreven,

Wissel je
waardebon in
voor een afspraak
met een coach.

kan je perfect je assistent inschakelen in de ziekenhuisschool.

Opgelet: Een ziekenhuisverblijf langer dan één maand moet je doorgeven aan het VAPH. Bij een verblijf langer dan drie maanden, wordt het PAB opgeschort.

ECOCHEQUES KUNNEN!

Je kan nu niet alleen maaltijdcheques maar ook ecocheques aan je assistent geven. De PAB-cel aanvaardt deze kosten. Ecocheques zijn extralegale voordelen. Met de cheques kan je ecologische producten en diensten kopen. Een ecocheque is een extraatje voor je assistent. De cheques zijn vrij van belastingen en socialezekerheidsbijdragen. Werknemers moeten, anders dan

bij maaltijdcheques, geen bijdrage leveren aan de cheque. Men kan maximaal 250 euro ecocheques krijgen in 2010. Elke cheque is ten hoogste 10 euro waard.

Meer info vind je bij de helpdesk of in onze informatiemap 'Ecocheques' op www.bol-budiv.be.

WAARDEBON VAN 150 EURO

Bij de opstart krijgt elke budgethouder een waardebon van het VAPH. Deze waardebon is 150 euro waard. In ruil voor deze waardebon krijg je bij BOL-BUDIV een gratis coaching van twee uur. Op de waardebon staat geen einddatum. Heb je nog zo'n bon liggen? Gebruik die dan zeker! Een afspraak met een coach maak je bij onze helpdesk.

Tips voor budgethouders

NEGATIEVE INDEXATIE

Zoals je weet, gaat het PAB-budget evenredig mee met de gezondheidsindex. Omdat de index dit jaar gedaald is, zou ook het PAB-budget moeten dalen. Minister Vandeuren heeft echter beslist om het budget niet te laten dalen. Je totale PAB-budget blijft in 2010 even hoog als in 2009.

Opgelet: de voorschotten van het eerste, tweede en derde kwartaal zullen echter iets lager liggen, maar in het vierde kwartaal zal je dan een hoger voorschot krijgen. Zo blijft je budget ongeveer gelijk tegenover vorig jaar.

> Zie de tabel hiernaast voor de precieze bedragen.

OVERZICHT VAN DE PAB-BUDGETTEN IN 2010*

Jaarbasis 2010 in euro	budget per kwartaal 1ste, 2de en 3de KWARTAAL in euro		budget per kwartaal 4de KWARTAAL in euro
8.845,34	2.205,88		2.227,70
11.793,78	2.941,17		2.970,26
14.742,23	3.676,47		3.712,84
17.690,67	4.411,76		4.455,39
20.639,12	5.147,05		5.197,96
23.587,56	5.882,35		5.940,53
26.536,01	6.617,64		6.683,10
29.484,46	7.352,93		7.425,66
32.432,90	8.088,23		8.168,23
35.381,35	8.823,52		8.910,80
38.329,79	9.558,81		9.653,35
41.278,24	10.294,11		10.395,93

*Starters krijgen 80% van deze bedragen!

DE VOORDELEN VAN COACHING - Budgethouders aan het woord

1

GEEN VERRASSINGEN

"Ik wil dat mijn administratie goed in orde is en dat ik niet voor verrassingen kom te staan omdat ik niet goed op de hoogte ben van de wetgeving over PAB of over alles wat je als werkgever moet weten, bijvoorbeeld over vakantie, eindejaarspremie..."

2

TIJD KOESTEREN

"Ik wil me met de papieren niet bezighouden. Mijn man heeft ALS. De tijd die we nog krijgen, willen we aan elkaar besteden en niet aan paperassen allerhande. Het papierwerk laat ik over aan onze coach."

3

IN NOODSITUATIES

"Mijn assistente liet me plots zitten. Door privéproblemen ging ze onverwachts weg bij haar man. Van de ene dag op de andere had ik geen assistentie meer. De coach hielp me om alles op alles te zetten om zo snel mogelijk iemand te vinden. Ook bij de sollicitaties was ze aanwezig. Nu kan ik weer zelf verder."

4

FINANCIEEL INZICHT

"Het VAPH vordert een grote som geld terug. Ik wist niet waarom. Ik heb ook dat geld niet. Mijn coach legde me alles goed uit, regelde een afbetalingsplan en volgt nu

mijn administratie op, zodat ik uit de put geraak."

5

ADVIES OP MAAT

"Ik maak zelf mijn kostenstaten op. Toch heb ik graag dat de coach langskomt. Ze kijkt de kostenstaten na. Ik heb meestal ook andere vragen. Ik kan die wel aan de helpdesk stellen, maar mijn coach kent onze situatie en kan gericht daarop inspelen. Hier thuis hebben we dan ook alle gegevens bij de hand."

Je ziet: iedereen heeft zo zijn eigen reden. Er bestaan evenveel redenen om een coach te nemen als dat er budgethouders zijn.

ZITDAGEN IN JOUW STREEK

Elke drie maanden organiseert BOL-BUDIV zitdagen in jouw streek. Op zo'n zitdag kan je een afspraak maken met een coach in een kantoor bij jou in de buurt.

ERVARING TOT JOUW BESCHIKKING

Onze coaches zijn professioneel en ervaren. Ze geven je advies op maat. Dankzij hun **ondersteuning kan jij jouw budget administratief en financieel nog beter behe-**

- ren. De coach helpt jou:
- assistentie zoeken
 - overleggen met derde partijen
 - uurroosters berekenen
 - kostenstaten controleren

VOORDELIG

Op de zitdag hoef je geen verplaatsingskosten te betalen, maar krijg je toch coaching op maat. Zo'n zitdag bespaart jou dus geld.

Eén uur coaching kost **75 euro**. Dit kan je **betalen met je PAB**. Coaching leidt tot een beter beheer van je budget. **Investeren in coaching = investeren in je PAB.**

BELANGRIJK!

- Enkel voor budgethouders.
- Alleen op afspraak.
- Vergeet je documenten niet!

DE EERSTE KEER?

Heb je nog nooit een coach gehad? Dat is zeker geen probleem! De zitdag is voor jou dan een eerste kennismaking met je coach. Maak gerust een afspraak voor de zitdag naar jouw keuze.

BEL DE HELPDESK

Heb je nog vragen of wens je een afspraak? Onze medewerkers helpen je graag verder.

"Op zitdag neemt budgethouder heft in handen"

Op een zitdag krijgt de budgethouder advies op maat, en betaalt hij geen verplaatsingskosten. Maar zitdagen zijn niet alleen financieel interessant...

"Op een zitdag neem je als budgethouder het heft in eigen handen. Je moet er namelijk voor zorgen dat je alle facturen verzamelt en dat je alle rekening-uittreksels meehebt. Wanneer je naar de zitdag komt, doe je dus al een deel voorbereidend werk. Dankzij die werkwijze kunnen er heel gerichte vragen komen, die je dan op de zitdag met de coach bespreekt." - **Coach Annelies**

LENTE- EN ZOMER-ZITDAGEN

Hier vind je onze zitdagen tijdens de lente en de zomer. Bel de helpdesk voor een afspraak.

WEST-VLAANDEREN (Roeselare)

- 27 APRIL
- 8 JULI

Telkens van 9 tot 17 uur met coach Gerd

Gerd

OOST-VLAANDEREN (Gentbrugge)

- 29 APRIL
- 29 JULI

Van 9 tot 17 uur met coach Gonda.

Gonda

VLAAMS-BRABANT (Vilvoorde)

- 29 APRIL
- 29 JULI

Telkens van 9 tot 17 uur met coach Hilde.

Hilde

ANTWERPEN (Wilrijk)

- 29 APRIL
- 15 JULI

Telkens van 9 tot 17 uur met coach Erna (PAB) en coach Sabine (PGB).

Erna

Sabine

LIMBURG (Hasselt)

- 29 APRIL
- 15 JULI

Telkens van 9 tot 17 uur met coach Julie.

Julie

Vragen over PAB of PGB?
helpdesk@bol-budiv.be
Zie achteraan onze volledige contactgegevens.

De helpdesk is gratis voor leden!

Tips voor budgethouders

LID WORDEN BIJ BOL-BUDIV, EEN SLIMME ZET

<

Graag geven we je in een notendop de voordelen voor onze leden:

- **IN JOUW BUURT**

In 2010 zijn we nog sterker aanwezig in West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg.

- **GRATIS HELPDESK**

Bel of mail ons voor raad en advies. De helpdesk is elke werkdag open van 9 tot 12 uur en van 13 tot 17 uur.

- **COACHING**

Raad op maat van je budget! De coach komt bij jou aan huis voor

het beheer van je PAB en PGB.

- **ZITDAGEN**

Elke drie maanden organiseren wij zitdagen in jouw streek (zie p.9). De coach komt naar een kantoor bij jou in de buurt. Makkelijk en goedkoop!

- **JOUW BELANGEN**

Wij lobbyen op alle niveaus om jouw belang te verdedigen: bij de minister, het VAPH, voorzieningen, op je werk en op school.

- **FORUM OP WEBSITE**

Sinds januari kan je berichten plaatsen op www.bol-budiv.be.

- **GRATIS PUBLICATIES**

Infomappen, modelcontracten, ... wij hebben alles op onze website!

Downloaden en bestellen is gratis voor leden.

- **ASSISTENTIE.NET**

Wij helpen je zoekertjes te plaatsen op www.assistentie.net

- **VERZEKERING VOOR JE PAB EN PGB**

Bij makelaar Feys, Renard, Bosuyt & Co. Vraag ons meer info!

- **VOORDELIGE TARIEVEN EN EXTRA VOORDELEN BIJ ONZE PARTNERS (VFG, SECUREX, T-INTERIM)**

Je bent al lid voor 50 euro per jaar. Het lidgeld kan je betalen met je PAB of PGB.

Ons rekeningnummer is: 751-2027048-79.

PGB-info

PGB = Persoonsgebonden Budget.

Deze rubriek is voor deelnemers van het PGB-experiment.

Indirecte kosten

De richtlijn van de indirecte kosten is veranderd. Vanaf nu zal de PGB-cel de 5% indirecte kosten niet berekenen op basis van je bestede budget, maar **op basis van je toegekende PGB**. Je vindt het toegekende PGB op je beslissingsbrief. De indirecte kosten zal men dus niet enkel meer berekenen op het deel dat je besteedt aan persoonlijke assistenten en reguliere diensten, maar ook op de zorggebonden personeelskosten van

licentiehouders. De organisatiegebonden kosten (max. 15%) rekent men niet mee. Zo wil de PGB-cel ook aan mensen die enkel gebruikmaken van de ondersteuning van licentiehouders de kans geven om de meerkost van vervoer in te brengen als indirecte kosten.

Interim

Vanaf nu moeten budgethouders de bijlagen bij hun facturen van interim-kantoren meesturen naar de PGB-cel.

Dienstencheques

Verder vraagt de PGB-cel ook een

fotokopie van één dienstencheque, om na te gaan wat je aansluitingsnummer bij Sodexo is.

Zorggarantie

Eind 2010 loopt het PGB-experiment af. Maar de minister heeft vanaf 2011 budget voorzien voor 'zorggarantie'. Dat wil zeggen dat je **ook na het experiment een budget voor assistentie** zal krijgen.

Zie ook bladzijde 18:
'Wat na het PGB-experiment?'

Conferentie Onafhankelijk Leven

In juni 2010 is het Expertisecentrum bijna twee jaar bezig en treden we naar buiten met de resultaten van het harde werken. Daarom organiseren we een conferentie op 2, 3 en 4 juni. Op 2 juni nodigen we Belgische gasten uit. We vieren die dag ook het decreet Persoonlijke Assistentiebudget (PAB), dat 10 jaar bestaat. Op 3 en 4 juni zijn ook de internationale gasten welkom.

ONDERWERPEN EN THEMA'S

- **Stand van zaken van het PAB in Vlaanderen, Brussel en Wallonië.** Spreker: Jos Huys.
- **Lessen uit het experiment met het PGB in Vlaanderen.** Spreker: Elke Decruynaere.
- **Ervaringen van mensen met een verstandelijke handicap en het PGB.** Sprekers: Danny Van de Perre en Patrick Schelfout.
- **Kwaliteit van bestaan bij gebruikers van een Persoonlijke Assistentiebudget in Vlaanderen.** Spreker: Linde Moonen (Universiteit Gent).
- **Het Persoonsgebonden Budget in Nederland.** Spreker: Aline Saers van Per Saldo.
- **Persoonlijke Assistentie in Zweden.** Spreker: Davy Gaeremynck van het Independent Living Institute Zweden.
- **De toekomst van het PGB in Vlaanderen.** Spreker: Peter Lambreghts.

Wilt u meer info? Wenst u zich al in te schrijven?
Surf dan naar www.onafhankelijkleven.be

NATIONALE CONFERENTIE - 2 JUNI

We richten ons tot Vlaamse gebruikers en professionelen in de sector voor personen met een beperking. De voertaal is Nederlands.

We maken de resultaten bekend van het onderzoek dat het Expertisecentrum Onafhankelijk heeft gevoerd of mee heeft opgestart.

Plaats: ICC Gent, Van Rysselbergheedreef 2 bus 1, Citadelpark, 9000 Gent.

INTERNATIONALE CONFERENTIE - 3 EN 4 JUNI

Dit luik organiseren we samen met ENIL. We richten ons op een internationaal publiek. De voertaal is Engels. We maken onderzoeksresultaten bekend, maar zullen ook internationaal netwerken, expertise uitwisselen en debatteren. **Deze conferentiedagen zijn enkel voor personen met een beperking en hun vertegenwoordigers.**

Plaats: De Zwarte Doos, Dulle Grietlaan 12, 9050 Gent.

NIEUW RAPPORT

Marktwerving in ondersteuning

Studiemedewerker Peter Lambreghts heeft een rapport over de ondersteuning van personen met een handicap afgeleverd. De timing is gepast. Sinds de Vlaamse verkiezingen van 2009 discussiëren onze politici over marktwerving in de gehandicaptenzorg. Maar ook personen met een beperking moeten betrokken zijn in dit debat waar economische argumenten de doorslag kunnen geven.

In het rapport leren we de termen om zinvol over marktwerving te debatteren. We leren ook welke marktmechanismen men kan invoeren in de publieke dienstverlening. De aanbodsgestuurde verdeling van de middelen (met erkenningscategorieën en de groeiende wachtlijsten) is namelijk nefast. Tegelijk faalt de overheid ook op vlak van toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid. De remedie? Een slimme toepassing van vraagsturing als marktwerkingsmechanisme. Dankzij vraagsturing wordt elke euro van de sociale zekerheid doeltreffend en

efficiënt besteed bij de ondersteuning. Zo moet de overheid, op basis van zorgzwaarte en ondersteuningsvraag, een budget toekennen aan de gebruiker zelf. Het is in het voordeel van de gebruiker om dat budget zo efficiënt mogelijk te besteden.

We pleiten ervoor om de knowhow van personen met een beperking meer te benutten. We moeten ook af van erkenningscategorieën die niet op maat van de gebruiker zijn en vaak te veel of te weinig bieden (wat gelijk staat aan verspilling van middelen of verlies van kwaliteit). Wij, mensen met een beperking, vragen aan de overheid een ommezwaai naar persoonlijke budgetten als financieringsvorm van onze ondersteuning. Het nieuwe rapport beargumenteert deze vraag nu ook vanuit economisch oogpunt.

Lees het rapport 'Marktwerving in de ondersteuning van personen met een beperking: standpunt' op www.onafhankelijkleven.be.

U kan Peter Lambreghts contacteren voor lezingen.

Schrijver Mustafa Kör (34) over leven met een handicap

“Medeleven is een kwestie van bereidwilligheid”

Op een warme winterdag trokken we naar Opgrimbie in Limburg. “Voor een interview” hadden we de jonge schrijver Mustafa Kör gezegd, maar het werd een gesprek over het leven, over overleven en over wat van je leven maken. In Mustafa’s geval, is dat het leven voor en

na 20 september 1998. Die dag brak hij in tweeën, enkel zijn vel hield hem nog bij elkaar. Een fatale klap had hem op zijn 20ste een “pracht van een dwarslaesie” bezorgd, zoals de chirurg het uitdrukte. Zijn leven lag overhoop, en hij begon te schrijven. Met de debuutroman ‘De lammeren’ als resultaat.

Je kwam op je twintigste in een rolstoel terecht, wat ging er toen door je heen?

Mustafa: "Ik kreeg mijn ongeluk op een zonnige zondagnamiddag om 15 uur. Mijn wervels waren verpulverd. Het kroop als een slang in me binnen, het besef dat ik nooit meer zal lopen, voetballen, de zee tussen mijn tenen voelen... De eerste twee jaar keek ik niet naar de gezichten, maar altijd naar de benen van mensen. Het ongeluk was een mokerslag."

En dan moest je revalideren...

Mustafa: "Wanneer je als kind geboren wordt, heb je dagelijks evoluties, je gaat vooruit met kleine stapjes. En dat gebeurde nu ook weer: leren een lepel vastnemen, je broek aantrekken, je lichaam herkennen, seksualiteit, fysieke hygiëne. Al die dingen moet je opnieuw aanleren als volwassene, maar alles wat daarvoor was, moet je uitwissen, dat bestaat niet meer. Zeer pijnlijk en confronterend: er begint een heel nieuw hoofdstuk, een nieuw boek zelfs, in je leven. Altijd blijf je de neiging hebben om terug te denken aan de tijd voor het drama. Maar als je dingen de ruimte geeft, krijg je zoveel terug. Mensen zouden van het idee moeten afstappen dat als er iets wegvalt, daar een gat komt. Er komt altijd iets in de plaats."

Hoe doe je dat, accepteren dat wat weg is niet meer terugkomt?

Mustafa: "Na de revalidatie ben je enkele jaren verder en kom je ineens in een leegte terecht. Maar je moet verder, ook na de integratie in de maatschappij met je handicap. Je kan bij de pakken blijven neerzitten en zeggen: "Het hoeft voor mij allemaal niet", of je kan

ondanks alle tegenslag en kommer en kwel ervoor gaan. In die eerste drie jaren ga je ten onder of vind je een lichtpunt."

En jij hebt je opgetrokken aan je schrijfkunst?

Mustafa: "Zonder de kunst had ik hier nu niet gezeten. Voor die tijd was ik nooit bezig met schilderen of kunst. Blijkbaar heb je miserie nodig om dat goddelijke vlammetje van je kinderstem, je creativiteit, te voelen. Al zal er vroeger wel al een kunstkiempje in mijn bedding gezeten hebben. Maar de

"Alles wat was, moet je uitwissen. Maar er komt geen gat. Als je de dingen ruimte geeft, krijg je zoveel in de plaats"

essentie is niet dat je ontdekt dat je een talent hebt, het punt is wat je ermee doet. Kunst is een moeilijke minnaar, broos en kwetsbaar. Je moet de liefde elke dag levendig houden, anders koelt ze af en creëer je niet de grote passie en bezieling. Daar moet je tijd voor maken en energie in steken."

Ben je van de ene dag op de andere beginnen schrijven?

Mustafa: "Ik was een jaar of 24 en zat diep in de put. En dan wordt er in die diepe put plots een koord gegooit: de literatuur. Je trekt je op aan het touw, begint krabbels neer te schrijven. Geleidelijk beginnen daar rode draden van verhaaltjes in te komen. Eigenlijk is het ontstaan uit onmacht, uit verdriet, uit pijn. En dan ga je verhalen schrijven, om alles als een gezwel van je af te gooien, totdat

het gezwel geen kanker meer is, maar een geesteskind wordt. Het is heerlijk te merken dat je gevoelens kunt neerschrijven en dat mensen je ook begrijpen."

Je debuutroman 'De lammeren' gaat eigenlijk over je eigen leven. Kan je daar iets over vertellen?

Mustafa: "Ik ben een verloren kind uit de jaren zeventig. Ik ben opgevoed door broers en zussen, als nakomelingetje in een gezin met zes kinderen. Een broer van me pleegde zelfmoord en mijn moeder pendelde steeds heen en weer tussen hier en haar land van herkomst, ik had dus niet zo'n hechte band met haar. Ik heb het geluk gehad dat ik niet alleen in Turkije geboren ben, maar op mijn achtste als één van de weinige emigranten ook twee jaar ben teruggekeerd naar mijn land. Ik zag en beleefde er de typische taferelen: grootmoeder die brood bakt bij de burens, blote paarden berijden, achter beesten lopen, vliegers maken in de bergen. Het was een beetje zoals in Jungleboek, een paradijs voor kinderen. Die periode heeft zoveel indrukken nagelaten. Dat heb ik 20 jaar lang niet beseft, totdat ik het ging opschrijven in mijn boek."

Heeft je ongeluk je ook veranderd als persoon?

Mustafa: "Mijn handicap confronteerde me met wie ik voorheen was. Dat zorgde voor een boel emoties die loskwamen. In die zin werkte mijn handicap louterend, maar ook kristalliserend. Mijn denken en doen werd intenser. Ik voelde en rook plots dingen die ik voorheen niet waarnam. Dat klinkt raar, maar vast wel heel herkenbaar. Mensen die niet zien

bijvoorbeeld, horen veel beter omdat ze zich meer concentreren op het gehoor.”

Hebben al die nieuwe emoties ook je karakter veranderd?

Mustafa: “Ja, ik ben vooral toleranter geworden. Een beetje meer hippie, zelfs. Voorheen was ik een veel modaler man, die er ideeën op nahield waar anderen niet mee akkoord waren. Maar nu vind ik altijd wel een middenweg waar iedereen zich in kan vinden. Op menselijk vlak is mijn leven fijner en mooier geworden. Mijn denkwijze is niet langer ‘zwart-wit’, ik denk genuanceerder. Ik weet nu dat het leven ‘gelaagder’ is, maar de maatschappij werkt niet altijd zo.”

Kan je een voorbeeld geven?

Mustafa: “Menselijke relaties zijn nu zakelijker geworden, ook in de omgang. Er komen tegenwoordig dingen voor die toch niet meer normaal zijn! Zo moest ik voor een wetsdokter verschijnen. De man had alle verslagen van mijn ongeval, kende mijn situatie, en vroeg me dan: ‘hef je been eens op’. Alsof ik Lazarus was!”

Hoe ga je om met die bureaucratie?

Mustafa: “Ik was er niet op voorbereid. Toen ik tien jaar geleden mijn ongeluk kreeg, was dat een donderslag bij heldere hemel. Ik was 20 jaar en wou de wereld veroveren. Maar dat strookte niet met de realiteit van die bureaucratische, logge machine die dan opgestart werd. Ik werd in een vacuüm gezogen door allerlei systemen en terugbetalingen. Daar zat ik dan met een papierberg en mensen die beslissingen namen over mij. Ik kreeg de ene brief na

“Wil je het kloppend hart van een natie voelen, kijk dan naar haar zwakkeren, haar minderheden, haar armen, haar ouderen, haar personen met een beperking”

de andere, en begreep niet waarom. Ik wist niet dat ik naar die wetsdokter moest omdat hij een krabbeltje moest zetten voor een erkenning dat ik wel degelijk gehandicapt was. Die dokter besliste over mijn leven en ik wist niet wat ik daar moest gaan doen.”

Hoe is het mogelijk, denk je dan?

Mustafa: “Tja, wat voor kronkels maken we in ons hoofd dat er zulke absurde situaties ontstaan? Maar het verrast me niet meer zo. Ik krijg niet meer telkens die shock. Het went, zoals alles went, al brengt het enig cynisme met zich mee. Ik ben midden dertig, maar ik heb lichamelijk al een leven van meer dan veertig jaar achter de rug. Ook geestelijk heb ik tussen mijn 20ste en 30ste een enorme sprong gemaakt. Van de mensen die samen met mij revalideerden, zijn er nog 20 procent in leven, een aantal heeft zelfmoord gepleegd, een aantal is bezweken aan hun ziektes, anderen zitten in de psychiatrie, in de marginaliteit of zijn gescheiden. Allemaal door die handicap. Dat zijn drama’s. En dan nog de financiële afhankelijkheid die erbij komt. Het zou hel-

pen als de overheid dit begint in te zien. Dat we er niet meer van hoeven wakker te liggen of we alle kosten wel kunnen betalen.”

Je woont op de eerste verdieping van je huis. Je hebt dus kosten gehad om een lift te installeren?

Mustafa: “Ja, mijn broer die in de bouw werkt, heeft me een goederenlift aan de hand gedaan, zo eentje om dakpannen en isolatiemateriaal te transporteren. Het VAPH heeft ook liften, maar die moeten beantwoorden aan een kwaliteitslabel en kosten 25.000 euro. Van dat bedrag zou ik zelf meer dan 15.000 euro moeten betalen: met dat geld kan ik een volledig huis aanpassen! Maar in mijn goederenlift, die vier keer goedkoper is, komt het VAPH niet tussen. ‘Als mijn lift door een keurdienst werd nagekeken op veiligheid, zou die toch kunnen worden terugbetaald?’, bedenk ik dan.”

Weegt het zwaar door om het geld voor je hulpmiddelen eerst zelf te moeten voorschieten?

Mustafa: “Het is een mallemonen. Bij elke peulschil die je wil terugvorderen, moet je een heel

project opstarten. Het is frustrerend en pijnlijk, want je hebt het gevoel te moeten bedelen bij voorzieningen die je als een nummer behandelen. Dat systeem wil ik aanvechten. Waarom moet ik eerst mijn kinesist betalen, die me dan een briefje voor het ziekenfonds geeft? Waarom kan dat niet rechtstreeks tussen kine en ziekenfonds geregeld worden? Ik krijg het idee dat er alleen maar meer papierwerk bijkomt.”

Hoe kan het beleid beter voor personen met een beperking?

Mustafa: “We kunnen veel leren van Zweden en Noorwegen. Ik zat daar eens op een berg op 1.000 meter hoogte. Ik verbleef er in het ‘Adelaarsnest’, een aangepast hotel op de rand van een rotsformatie, zodat je op het balkon naar de fjord in de diepte kon kijken. Er was zelfs een aangepast toilet in dat onherbergzame gebied. Een toegankelijk toilet en een inrijdbare oprit, dat is geen kwestie van centen, maar van bereidwilligheid. Het geeft zoveel blijk van medeleven. Het heeft niets met geld te maken, het is een mentaliteitswijziging. In Scandinavië vragen ze zich altijd af hoe ze dingen praktischer kunnen maken. Alles is er zo mooi geregeld.”

Misschien wordt het tijd om te verhuizen naar Noord-Europa?

Mustafa: “In Zweden en Noorwegen is het wel goed geregeld en ik heb er goeie vrienden, maar het is er vreselijk koud en als het er regent, regent het drie dagen aan een stuk keihard. Ik hou wel van België hoor, het is een mooi landje. Ik hou van die chaos, de Bourgondische levensstijl. België heeft iets zuiders, maar toch is het zo westers als maar kan. Ik leef hier

al dertig jaar. Waarom zou ik het land verlaten, waar ik de buurman zo goed ken, waar ik mijn eerste liefde heb gekust en heb gevoetbald? Maar van tijd tot tijd leg ik mijn oor te luisteren hoe het er in Scandinavië aan toe gaat en daarvoor kom ik wel in opstand tegen het systeem hier.”

Wat stoort je dan in ons land?

Mustafa: “België doet zichzelf de das om door al die regeringen en taalgebieden: federaal, Vlaams, Waals. Wanneer je iets erdoor wilt krijgen, moet je bij de volksvertegenwoordiger maandenlang je punt verduidelijken. Die doet dan een wetsvoorstel. Dat moet dan via de Vlaamse en de federale

“Een toegankelijk toilet, dat is geen kwestie van centen, maar van bereidwilligheid. Het geeft zoveel blijk van medeleven voor personen met een beperking”

regering, naar de kamer tot bij de bevoegde ministers. Die procedure sleept jaren aan. Maar in tussentijd ben jij van die wetswijziging afhankelijk. En dan valt zestig procent van de wetsvoorstellen af, omdat de minister zegt: ‘Ik neem niet het risico dat het mij bij de volgende verkiezingen stemmen zal kosten’. Het gaat er bij de meeste politici vooral om nu te scoren, de media te halen. Maar wat zegt dat over ons volk? Wat moet het worden als we alleen uit zakelijke overwegingen dingen doen en wetten veranderen? Als we alleen bewegen wanneer er iets te rapen valt? Een wijze

man zei ooit: ‘Wil je het kloppend hart van een volk, een natie of een cultuur voelen, kijk dan naar de zwakkeren, de minderheden.’ Met andere woorden: de armen, de zieken, de bejaarden, maar ook de personen met een handicap. Hoe men met deze minderheden omgaat, spreekt boekdelen.”

De maatschappij moet zich anders opstellen tegenover mensen met een handicap?

Mustafa: “Ach, wat is een handicap? Met 90 procent van de bevolking scheelt er wel iets: een teen minder, een dyslectische aandoening of een stotter. Je moet vooral de lat hoog leggen en mensen uitdagen om de kracht te vinden een zinvol leven te leiden. Zodat ze kunnen zeggen: ‘Ik heb geleefd’. Bekijk de persoon, en zorg dat de beperking in de schaduw komt te staan. Zelf ben ik een welbespraakt allochtoon en schrijf ik mooie boeken. Als ik, zoals nu, uitgenodigd wordt voor een interview omwille van mijn handicap, zal het iets teweegbrengen. Foto’s zeggen ook veel: het gezicht, de mimiek. Je kunt een rolstoel niet verbergen, maar dat hoeft ook niet. En met wat verstand van zaken lukt het de persoon centraal te stellen en niet de beperking.”

Bedankt voor je scherpe visie, Mustafa. We hopen binnenkort nog meer van je te vernemen! ●

‘De lammeren’ (2007) is een uitgave van Van Halewyck. Isbn: 978-90-5515-818-8

DE GOUDEN RAAD VAN ONZE PARTNERS

Het win-winplan van de overheid

Om meer mensen aan het werk te krijgen, heeft de federale overheid een banenplan opgesteld. Het zogenaamde 'win-winplan' verhoogt de activering van de werkloosheidsuitkeringen van 1 januari 2010 tot 31 december 2011.

Deze tijdelijke maatregel geldt voor: jongeren onder de 26 jaar, volledige uitkeringsgerechtigde langdurige werklozen en voor volledige uitkeringsgerechtigde werklozen van 50 jaar of ouder.

Wat is 'de activering van de werkloosheidsuitkeringen' precies? De werkgever mag tijdens een bepaalde periode maandelijks een vast bedrag aftrekken van het nettoloon van de werknemer. De werknemer moet zich tot de vakbond of de Hulpkas Voor Werkloosheidsuitkeringen wenden om de vergoeding terug te krijgen. **Voor meer info: www.winwinplan.be**

VOOR WELKE WERKNEMERS GELDT HET WIN-WINPLAN?

Categorie	ingeschreven als werkzoekende		Volledige uitkeringsgerechtigde werkloze	maandelijks bedrag van activering in euro	Aantal maanden activering
	<i>gedurende</i>	<i>in de loop van een periode van</i>			
Zeet laag- geschoolde jongeren	3 maanden	4 maanden		1.100	24 (indienstneming in 2010) 12 (indienstneming in 2011)
Laagge- schoolde jongeren	6 maanden	9 maanden	/	1.000	24 (indienstneming in 2010) 12 (indienstneming in 2011)
Werklozen van minder dan 45 jaar	Min. 12 maanden en minder dan 24 maanden	Min. 18 maanden en max. 36 maanden	de dag van de indienstneming	750 + 500	12 (indienstneming in 2010 of 2011) + 16 maanden (indienstneming in 2010)
Werklozen van ten minste 45 jaar	Min. 12 maanden en minder dan 24 maanden	Min. 18 maanden en max. 36 maanden	de dag van de indienstneming	750 + 500	12 (indienstneming in 2010 of 2011) + 16 maanden (indienstneming in 2010)
Werklozen van ten minste 50 jaar	6 maanden	9 maanden	de dag van de indienstneming	1.000	24 (indienstneming in 2010) 12 (indienstneming in 2011)

Belangrijk: het win-winplan kan je cumuleren met een doelgroepvermindering (langdurig werkzoekenden, jonge werknemers, eerste aanwervingen,...). Als werkgever kan je elk kwartaal de meest voordelige doelgroepvermindering kiezen.

Maaltijdcheques, een extraatje voor je assistent

Sinds 1 januari 2010 kan je aan assistenten met een uitzendcontract ook maaltijdcheques geven. Het bedrag van de maaltijdcheques bepaal je zelf, maar bedraagt ten hoogste 7 euro per gewerkte dag.

Het aantal cheques dat de assistent van t-interim ontvangt op het einde van de maand, is evenredig met de gepresteerde arbeidsdagen (ziekte -, recuperatie - en verlofdagen tellen niet mee). Maaltijdcheques zijn drie

maanden geldig. Als budgethouder draag je maximaal 5,91 euro per cheque bij, terwijl je assistent maximaal 1,09 euro per cheque bijdraagt (afhankelijk van de totale waarde van de maaltijdcheque).

Wens je ook maaltijdcheques aan je assistent te geven?

Vraag dan aan t-interim om een bijlage aan het arbeidscontract. Vergeet deze bijlage niet in te vullen en door je assistent te laten ondertekenen.

Jobstudenten in de zomer - voordelig en makkelijk

Neemt je assistent verlof tijdens de zomervakantie? Dan wordt het stilaan tijd om in actie te schieten, want vanaf juli kan je voordelig jobstudenten inschakelen.

Onze coëfficiënt voor jobstudenten bedraagt 1.15, voor zowel loonadministratie als selectie. Je kan jouw jobstudent maximaal 23 dagen in juli, augustus en september tewerkstellen tegen dit voordeeltarief.

Zoek je nog een assistent voor de zomervakantie? Bezorg ons jouw aanvraag en wij gaan zo snel mogelijk op zoek naar een geschikte assistent.

Wens je extra informatie? Neem dan contact op met een t-interimkantoor in jouw buurt. Onze contactgegevens vind je op **www.t-interim.be**

Nieuwjaarsreceptie in beeld

Op 12 februari organiseerde BOL-BUDIV voor de eerste maal een nieuwjaarsreceptie. Daarmee willen we iedereen bedanken die deze organisatie ondersteunt en ze heeft gemaakt tot wat ze vandaag is. Bedankt, allemaal!

Wat na het PGB-experiment?

Koenraad Depauw,
directeur BOL-BUDIV

Sinds begin 2009 loopt er een experiment met het Persoonsgebonden Budget of PGB. Er doen zowat 140 personen met een beperking aan mee. Deze mensen kunnen met hun PGB zelf assistenten in dienst nemen (zoals ook bij het Persoonlijke Assistentiebudget mogelijk is). Maar met een PGB kan men ook zorg inkopen in voorzieningen. Een groot deel van de gebruikers combineert beide mogelijkheden. Dat bewijst dat het PGB meer dan nodig is. Het experiment eindigt op 1 januari 2011. En wat gebeurt er dan? Een pilootproject is nodig!

Minister Jo Vandeuren schrijft vandaag een 'witboek' dat de toekomstige klijntijnen voor Welzijn vastlegt. Het moge voor hem duidelijk zijn dat de **toekomst van de welzijnssector onlosmakelijk aan het PGB verbonden is**. Niet enkel voor gebruikers en voorzieningen is het PGB belangrijk, ook voor de overheid. Met evenveel beschikbare overheidsmiddelen kunnen via een PGB meer personen ondersteuning krijgen, zonder dat hun levenskwaliteit daalt. Ook Per Saldo, een budgethoudersvereniging in Nederland, staft deze argumentatie: "Het persoonsgebonden budget (PGB) bereikt ruim honderdduizend klanten en kost bijna 2 miljard. PGB-houders bereiken tegen dezelfde of lagere kosten een hogere kwaliteit van leven en zorg in vergelijking met zorg in natura (= voorzieningen)". Een PGB levert de overheid gemiddeld **een besparing van 12%** op. Denk bijvoorbeeld eens aan de personeelsplanning: voorzie-

ningen zijn gewoon om minstens drie opeenvolgende uren ondersteuning te plannen. Met het PGB, dat gelijk staat aan maatwerk, is echter **flexibele, kortere ondersteuning** mogelijk. Terwijl voorzieningen elke week dezelfde hoeveelheid ondersteuning geven, is dit bij het PGB anders: indien de zorgbehoefte van de gebruiker tijdelijk afneemt, dan koopt de gebruiker in die periode gewoon minder ondersteuning aan. Ten slotte betalen de gebruikers ook minder per uur ondersteuning. Dit komt vooral dankzij een daling van de overheadkosten. De gebruiker heeft de regie in handen, niet de directie van een voorziening.

KNELPUNTEN

We zien in Vlaanderen, waar amper 140 mensen vandaag een PGB gebruiken, nog niet dezelfde effecten als in Nederland, waar meer dan honderdduizend personen een PGB hebben. Om dezelfde effecten te zien, zouden er **enkele duizenden PGB-gebruikers in Vlaanderen** moeten zijn. Laat dat meteen ook het opzet zijn van een PGB-pilootproject.

Indien het PGB-pilootproject van start gaat in 2011, kunnen we in 2012 naar uitvoeringsbesluiten gaan voor een PGB in Vlaanderen. Eerst moeten er echter nog wat knelpunten uit het experiment van de baan. Zo moet de **administratie** voor de gebruiker een pak eenvoudiger. Ook **het instrument dat de zorgzwaarte inschat en de budgettoewijzing** moet men bijsturen.

DRIE SPOREN

Het PGB-pilootproject moet een traject op drie sporen volgen. Ten

eerste moet de overheid **het PGB-experiment, dat normaal eindigt op 1 januari 2011, verlengen**.

Ten tweede is er een **omschakeling** nodig. Personen die nu via het VAPH beroep doen op een voorziening, moeten die ondersteuning kunnen omzetten in een budget of PGB. Deze groep kiest zelf voor een omschakeling. Ook gebruikers van een PAB moeten ervoor kunnen kiezen hun PAB om te zetten in een PGB.

Ten derde moeten mensen, die in aanmerking komen voor het uitbreidingsbeleid in 2011, ingeschaald worden met het nieuwe zorgzwaarte-instrument. Zo legt men de objectieve ondersteuningsnood vast. Daarna kan men aan deze mensen **een individueel budget toekennen**. Uiteraard kiezen de gebruikers zelf hoe zij hun budget besteden: aan persoonlijke assistentie, om zorg in te kopen bij een voorziening, om beroep te doen op reguliere diensten, nieuwe initiatieven... of een combinatie van dit alles.

GEBRUIKER BESLIST

De persoon met de beperking kiest zelf op welke manier hij zijn budget ontvangt. Ofwel krijgt hij een **Persoonsgebonden Budget (PGB)**, een geldbedrag om zorg in te kopen. De gebruiker moet dan verantwoording afleggen over hoe hij de middelen besteedt. Ofwel krijgt men een **Persoonsvolgend Budget (PVB)**. Dat is dan een budget waarmee mensen hun eigen zorgpakket kunnen samenstellen. Het verschil is dat de zorgaanbieder het budget beheert: men ontvangt het geldbedrag niet zelf, zoals bij het Persoonsgebonden Budget.

Beide opties betekenen dat de gebruiker meer impact krijgt op zijn ondersteuning. Het is de gebruiker die bepaalt in welke mate hij zijn ondersteuning zelf wil organiseren. Die keuze moet ook mogelijk zijn voor mensen met een PVB, voor mensen met een verstandelijke handicap of minder mondige mensen.

OMKADERING IS NODIG

Er is echter één noodzakelijke voorwaarde voor het pilootproject: voldoende omkadering op verschillende vlakken. Het pilootproject moet een prioriteit zijn voor het VAPH. Zowel op beleidsniveau als op het uitvoeringsniveau moet het VAPH voldoende mensen en middelen kunnen inzetten. Dit blijkt nu een zwakte in het PGB-experiment. In het tijdschrift 'Alert' (december 2009) schrijft Michel De Bruyne (ACW): "Vraaggestuurde zorg kan een instrument zijn om mensen sterker te maken. Maar het veronderstelt sterke mensen. Ze moeten hun vraag kunnen formuleren. Vraaggestuurde zorg heeft dus nood aan een sterke omkadering. Er zijn verenigingen van budgethouders met die opdracht. Hun mogelijkheden moeten versterkt worden." **Gebruikers hebben nood aan een goede omkadering van laagdrempelige budgethoudersverenigingen** (zoals BOL-BUDIV of een andere vereniging). Deze organisaties ondersteunen gebruikers. De voorzieningen hebben op hun beurt nood aan coaching en vorming om te kunnen omschakelen naar sociaal ondernemerschap. Beide doelgroepen hebben nood aan een overheid (VAPH) die duidelijk en bereikbaar is. ●

DE ZORG OP ZIJN KOP VORMING VOOR PROFS

De ondersteuning van personen met een beperking verandert. Mensen willen meer en meer baas zijn over hun eigen leven en vragen hierbij ondersteuning. Dat kan al jaren via het Persoonlijke Assistentiebudget (PAB) waarbij personen met een beperking zelf werkgever worden. Maar er staat nog heel wat meer voor de deur: zorggradatie, PGB, vraaggestuurde zorg ... allemaal in het kader van zorgvernieuwing.

Deze vorming is bedoeld voor kaderleden en directie. De nadruk ligt op 'good practices' en hoe managers kunnen inspelen op de ontwikkelingen. De toekomstvisie vertrekt vanuit de emancipatie van mensen met een beperking.

Cursusbegeleiding

Elke Decruynaere (Expertisecentrum Onafhankelijk Leven)

Wanneer? 4 mei 2010 van 9.15 uur tot 16.30 uur

Inschrijven? www.handicum.be

meer info:
056 35 85 85

Onze traplift Uw comfort

Gratis en vrijblijvende offerte
Korte leveringstermijn (vanaf 1 week)
Dienst na verkoop (24u/24)
Gratis subsidieadvies
Conform wetgeving
Diverse afwerkingen
Batterijvoeding

 Comfortlift
coopman

NV Coopman Liften
Heirweg 123 | B-8520 Kuurne
T 056 35 85 85 | F 056 35 58 65
comfortlift@coopman.be | www.coopman.be

Hoe werf ik een goede assistent aan?

Ik mag van starten met mijn persoonlijke assistentiebudget (PAB). Hoe zoek ik het beste een vaste assistent?

Een budgethouder uit Lokeren

Een persoonlijke assistent aanwerven is niet zo simpel. Hierbij geven we je enkele tips, waarbij we ervan uitgaan dat je met een sociaal secretariaat zelf een assistent in dienst neemt.

1. LEES ONZE STARTERSMAP

Je krijgt de map van BOL-BUDIV als je start met je Persoonlijke Assistentiebudget.

2. VOOR WELKE TAKEN?

Denk eerst grondig na over het profiel van je assistent. Indien je dat wenst, kan BOL-BUDIV je hierbij helpen.

Wens je enkel huishoudelijke hulp, vermijd dan mensen met een (te hoog) diploma, bijvoorbeeld: een verpleegkundige, opvoedsters,

François: "Vaak zien deze mensen de job als assistent louter als een begeleidende functie. Zij willen ook vaak werken als bediende. Dit kan wel eens verkeerd aflopen, met een te hoog

loon en te weinig budget. Beter een overschot dan een tekort."

3. WAAR ZOEK JE ASSISTENTEN?

Solliciteer heel ruim. Verspreid de aankondiging in je omgeving, via vrienden en familie. Je kan ook zoekertjes plaatsen op **www.assistentie.net** of op **www.vdab.be**.

Heb je voldoende kandidaten, dan voer je een sollicitatiegesprek. Beperk je niet tot 1 of 2 personen. Bereid de sollicitatiegesprekken grondig voor, opdat je weet welke vragen je wil stellen. Enkel zo kan je inschatten of de kandidaten voldoen aan het gewenste profiel.

4. WELK CONTRACT?

Dat hangt af van het type werk, de hoeveelheid werk, wanneer het werk moet uitgevoerd worden... Vraag raad aan je sociaal secretariaat of BOL-BUDIV!

François: "Stel een contract op met drie of zes maanden proefperiode en beslis dan pas of je overgaat tot een overeenkomst van onbepaalde duur."

Tip: ideaal voor een deeltijdse job is

iemand die al deeltijds werkt.

Tip 2: sommige budgethouders geven hun assistent eerst een interim-contract. Goede assistenten nemen ze daarna vast in dienst.

Woon-werkverkeer is niet verplicht, maar wel aan te raden. Maaltijdcheques geef je echter best niet van in het begin, maar bijvoorbeeld pas na één jaar.

5. HET ARBEIDSREGLEMENT

Een arbeidsreglement bevat praktische afspraken voor je assistent. Stel duidelijke regels op. Ook hierbij kan BOL-BUDIV je helpen.

Persoonlijke assistenten vallen onder een paritair comité. Veel assistenten zitten in paritair comité 100 (arbeiders) of 200 (bedienden). Maar er is ook een paritair comité in oprichting: paritair comité 337 (PC 337). De meeste sociale secretariaten schrijven assistenten in onder PC 337.

WENS JE MEER UITLEG?

BOL-BUDIV kan je begeleiden bij de hele sollicitatieprocedure.

Met dank aan de ervaren budgethouder François Vandecruyse.

Zit je zelf met een vraag? Klim in je pen of bel ons op!
Helpdesk: T - 09/324 38 77 - helpdesk@bol-budiv.be

GEZOCHT: mensen met PAB of PGB voor nieuw project

De 27-jarige Liesbeth heeft een licht mentale handicap. Ze heeft voortdurend iemand nodig in haar buurt. Vandaag woont Liesbeth bij haar 60-jarige ouders, maar hoe moet het in de toekomst?

Omdat Liesbeth niet in een voorziening wou, vroeg ze een PAB aan. Maar haar budget volstaat niet om de klok rond assistentie te krijgen. Zo kwam haar omgeving op het idee om met een paar mensen samen te werken, en om de vrijwillige inzet van verschillende partijen te combineren.

Liesbeth zoekt daarom andere mensen met een PAB of PGB. De aard van de handicap is niet zo belangrijk. Het moet vooral 'klikken'. Liesbeth zou graag in de buurt van

Boechout blijven. Ze is een lieve, leergierige, vrolijke jongedame met veel interesses. Liesbeth doet ook vrijwilligerswerk. Maar zelf kan ze haar dag niet vullen en plannen. Familie en vrienden moeten dat voor haar doen.

Zin om over dit project van gedachten te wisselen?

Bel 03/454.23.25

mail droomvanger2001@yahoo.com

Veerle Ceuppens, zus van Liesbeth

Het wel en wee van Nadia

Morgen pluk ik de dag!

Op een grijze dag ging ik rollend naar een vergadering in het Brusselse. Het was niet zo ver en ik wilde het mijn assistent niet aandoen om te voet achter me aan te hollen. Hij bleef thuis koken en zou me achternakomen met de metro, die voor mij ontoegankelijk is.

Ik was amper vijf minuutjes onderweg, toen het begon te regenen. Vriendelijk voorbijgangers hielpen me onhandig in mijn regenponcho. Maar hoe verder ik ging, hoe harder het begon te regenen. Ik probeerde sneller te rijden, maar dat was onveilig want ik zag niks meer. Ineens kreeg ik zo'n harde stortbui in mijn gezicht dat ik amper kon ademen! Nergens een afdak waaronder ik kon schuilen. Plots vertraagde mijn rolstoel... en stopte! Ik kreeg mijn rolstoel niet meer aan de praat. "Wat nu?"

Mensen renden over straat, ik riep en zwaaide, probeerde hun aandacht te trekken, maar tevergeefs! Iedereen spoedde zich door het hondenweer. Daar stond ik dan, in de stortregen, ik kon naar voren noch naar achteren.

Omdat mijn regenponcho over mijn jas en gsm zat, kon ik zelfs niet meer bellen. Er zat niets anders op dan te wachten. Door de

stevige wind was mijn poncho gedraaid en was ik kletsnat. Toen de regen na een halfuur stopte, stond mijn rolstoel nog altijd in panne en leek ik nog het meest op een verdronken kat. Er verschenen weer mensen in het straatbeeld en ik vroeg twee voorbijgangers of ze mij onder een afdak konden duwen, voor het geval het weer begon te regenen. Een hels karwei, gelukkig was er een bushokje om de hoek! Bij deze een welgemeende dankjewel aan deze nobele onbekenden. Ik vroeg hen mijn gsm aan te geven, waarna ik een aangepaste taxi belde. De telefoniste vroeg me waar ik precies stond. Met alle geduld van de wereld legde ik uit dat ik in een elektrische rolstoel zat, dat ik stilstond in een bushokje op de grote Kruidtuinlaan. Ze bleef moeilijk doen, had een huisnummer nodig voor haar programma. De naam van de bushalte was ook niet goed, waarna ik een willekeurig nummer opgaf. Mijn assistent belde ik om te zeggen dat hij thuis moest wachten.

Een halfuur later was de taxi nog niet in zicht. Onderkoeld en uitgeput belde ik nog eens, de taxi bleek onderweg. Pas 20 minuten later stond hij er. "Madammeke toch, wat een idee om met dit

hondenweer buiten te komen", flapte de taximan eruit. Waarop ik hard op mijn tong beet, want ik had die taxi echt nodig.

Eenmaal thuis, afgedroogd en opgewarmd, belde ik naar Touring Wegenhulp, want zonder rolstoel ben ik nog beperkter. Nadat ze mijn nummerplaat gevraagd hadden, stelden ze verbaasd vast dat ik thuis met mijn wagen in panne gevallen was. Toen de technici langskwam, vroeg hij waar mijn wagen stond. "Hierboven", antwoordde ik, "in mijn appartement!". De technici kwamen lachend binnen, een elektrische rolstoel had hij nog nooit van dichtbij gezien. Hij probeerde van alles, maar het lukte niet. Ik moest de dag erop contact opnemen met de leverancier.

Die avond besloot ik niets meer te ondernemen, niets meer te doen, gewoon alles voorbij te laten gaan! Morgen zou een andere dag zijn. Een echte 'carpe diem'. Pluk de dag!

Een gelukkig PAB!

Hoe staat het ondertussen met onze campagne www.eengelukkigpab.be? Goed, zo blijkt! Meer dan 400 mensen hebben de campagne al ondertekend.

Wil je zelf de petitie tekenen? Zin om de getuigenissen te lezen? Of wil je zelf je eigen verhaal online plaatsen? Surf naar www.eengelukkigpab.be Je leest er ook meer dan 40 voorstellen van BOL-BUDIV om het PAB te verbeteren.

KORTING voor HIPPOThERAPIE en AANGEPAST PAARDRIJDEN

Personen met een beperking kunnen baat hebben bij aangepast paardrijden. Het paard kan helpen om de 'sociale cocon' open te breken. Contact met het paard kan de levenskwaliteit op fysiek, mentaal, psychisch en sociaal vlak verbeteren. Hipotherapie is soms een dure zaak voor de deelnemer. Daarom betaalt Recreas (vzw voor Recreatief en Aangepast Sporten) een deel terug aan leden. Recreas is de sportpartner van VFG. Per beurt kan de deelnemer 3 euro terugbetaald krijgen (met een maximum van 40 beurten per jaar).

Voorwaarden

- Lid zijn van de Socialistische Mutualiteit
- Lid zijn van VFG of Recreas
- Rijden in één van de maneges op www.recreas.be
- In het bezit zijn van één van de volgende attesten: attest van inschrijving in het VAPH, attest van de FOD Sociale Zaken (dienst tegemoetkomingen), attest van het buitengewoon onderwijs, attest van Invalide (erkend door de mutualiteit), attest van het Fonds voor Beroepsziekten (F.B.Z.), attest van het Fonds voor Arbeidsongevallen (F.A.O.) of een attest voor verhoogde kinderbijslag.

Ledenvoordeel VFG en Recreas

Praktisch

- Mail info@recreas.be of bel 02/515 06 57 om een 40-beurtenkaart aan te vragen. Je krijgt de kaart thuis toegestuurd. Na elke sessie laat je de kaart afstempelen door de lesgever of manegehouder.
- Is je kaart vol of besluit je de sessie niet langer te volgen? Dan kan je de kaart terugsturen naar Recreas.
- De beurtkaart moet je elk jaar (ook al is deze niet vol) terugsturen. Nadat we de kaart teruggekregen hebben, brengen wij de terugbetaling in orde.

Info: Recreas vzw - Sint-Jansstraat 32-38, 1000 Brussel.

Telefoon: 02/515 06 57. Mail info@recreas.be - www.recreas.be

Ziek zijn kost een zak!

Veel mensen produceren door medische redenen (vb. incontinentie, stoma, nierdialyse, ...) extra afval. Met hoge huisvuilkosten tot gevolg... Sommige steden en gemeenten houden hier rekening mee en voeren sociale correcties door, andere niet. Bovendien bestaan er grote verschillen tussen de gemeenten.

VFG bundelt de krachten met gebruikersorganisaties (ALS-Liga vzw, MS-liga Vlaanderen vzw, Vzw Stoma-groep Jong-Actief, Vzw Marjan, Pirus vzw en Vlaams Patiëntenplatform vzw). We willen lokale besturen bewust maken van de ongelijkheid die zij in stand houden met hun lokale regelgeving. We stelden een dossier samen, met een overzicht van de sociale correcties in Vlaanderen. We hebben ook een actieplan voor leden van adviesraden en lokale besturen. Het dossier bevat ook enkele getuigenissen.

We willen alle lokale Vlaamse besturen aansporen om tegemoet te komen aan de extra (huisvuil)kosten die mensen met medische problemen hebben.

Brochure bestellen of meer informatie?

- Website www.besteburgemeester.be
- info@vfg.be of 02/515.06.74 (Chris Van Wesemael)

Mensen met medische problemen vragen om respect, niet om extra huisvuil(kosten).

Info: www.vfg.be T: 02/515.02.62 www.besteburgemeester.be

Prikbord

GEZOCHT: toegankelijke woning

Hallo, ik ben Ingrid Vanderheyden en ik zoek vanaf juli 2010 een plekje om te wonen.

Ik zoek: **een flat of appartement**.
De woonst moet **toegankelijk** zijn: ik zit in een rolstoel.

Omgeving? In het Leuvense (Heverlee, Kessel-Lo, Bilzen, ...).

Kan jij me helpen?

Mail ingrid.vanderheyden5@telenet.be
of bel 011/ 76 72 05.

VROOAAAR

Budgethouder **Dominiek Porreye** profiteert van de lente om met zijn wagen een toertje te maken. Dominiek krijgt momenteel autoles van de partner van zijn assistente. Zijn PAB-coach **Cor Van Damme** (rechts) en héél BOL-BUDIV moedigen hem aan.

Laat je stem horen in onze nieuwsbrief!

Heb je iets te vertellen over PAB of aanverwante onderwerpen? Opinions, lezersbrieven, foto's of tekeningen, ...

nieuwsbrief@bol-budiv.be

Te koop: elektrische rolstoel

Elektrische rolstoel + regencape + extra hoofdsteunen
Type Permobil 300 C
Nieuw –bijna niet gebruikt
Vraagprijs: 5.000 euro
Nieuwprijs 11.000 euro
Info: elke@arve.be

ZWALUW

De winter duurde tot in maart.
Hij vertoonde nog 'n witte staart.
Ik ben 't koude gedoe,
méér dan ontzettend moe.
Zonnestraal, zet je op de kaart!

Marie-Line Meert uit Waasmunster,
kandidaat-budgethoudster

PAB-stript

We zijn actief in heel Vlaanderen. Ook in jouw buurt!

BOL-BUDIV vzw
Hoofdzetel

Kerkstraat 108
9050 Gentbrugge

www.assistentie.net
www.bol-budiv.be

Abonneer
je gratis op onze
nieuwsbrief!

Slechtzien-
den kunnen de
nieuwsbrief in
Daisy vragen.

Heb je een vraag?
Contacteer onze helpdesk

Gratis voor leden

Elke werkdag

van 9 uur tot 12 uur
van 13 uur tot 17 uur

Via telefoon (zie kaartje) of mail.
helpdesk@bol-budiv.be

Met dank aan

met steun van het
Agentschap Ondernemen

